



KLASYFIKOWANIE

CZYLI SEGREGOWANIE I PORZĄDKOWANIE, cz. I

Dzieci klasyfikują przedmioty już od najmłodszych lat. Wyróżniają w swoim otoczeniu te, które są miłe, smaczne, bezpieczne, niebezpieczne itp. Klasyfikacja odgrywa istotną rolę w procesie kształtowania pojęć oraz sprawności matematycznych u dzieci. W zależności od poziomu rozwoju umiejętności klasyfikowania, przyporządkowywania, układania pewnych elementów rzeczywistości dziecko w zróżnicowany sposób radzi sobie w codziennych sytuacjach, rozumie zmieniające się zjawiska i potrafi je nazwać. Każdy z nas codziennie dokonuje segregowania i porządkowania elementów, zjawisk i obiektów w otaczającym środowisku. Różni nas jedynie poziom tych klasyfikacji.

W wieku przedszkolnym bardzo ważne jest, aby dziecko manipulowało najpierw przedmiotami konkretnymi, a dopiero później obrazkami, czyli elementami na płaszczyźnie. Dzięki takiej organizacji bodźców swoje umiejętności kształtuje w oparciu o znane doświadczenia oraz przedmioty codziennego użytku.

W celu kształtowania umiejętności klasyfikowania u naszych dzieci możemy zacząć od zaangażowania ich w różnorodne zadania w czasie wykonywania codziennych czynności, np.:

- ✚ Rozpakowując zmywarkę dzielimy sprzęt na talerze i sztućce różnego rodzaju oraz układamy je w odpowiednich szufladach, szafkach lub stosownych przegródkach;
- ✚ Robimy porządki w szafkach z produktami i dzielimy je na kasze, mąki, przyprawy;
- ✚ Sortujemy rzeczy do prania: białe i kolorowe, ręczniki, bielizna itp.;
- ✚ Zdejmujemy z suszarki pranie i sortujemy ubrania na te należące do mamy, taty i dziecka oraz dzielimy je na koszulki, spodnie, skarpety;

- + Porządkujemy razem z tatą skrzynki z narzędziami lub pudełka z gwoździami i śrubkami;
- + Sprzątamy pokój naszego dziecka i umieszczamy w odpowiednich pudełkach auta, klocki, maskotki;

Poniżej prezentuję poziomy klasyfikowania obiektów przez dzieci (w kolejności rozwojowej) oraz propozycje ćwiczeń. W celu zorganizowania wspólnej zabawy z dziećmi wystarczy zgromadzić różnorodne przedmioty codziennego użytku, zabawki lub obrazki ze zróżnicowanych kategorii.

- + **pary podobieństw** (znajdź taki sam) – dziecko wybiera spośród różnych obrazków lub przedmiotów te, które są podobne do siebie, gdyż przedstawiają ten sam obiekt, np. dwa kwiatki. Początkowo przedmioty powinny być zupełnie takie same, jednak stopniowo można prosić dziecko o grupowanie obiektów według tej samej kategorii, np. do skrzynki wkładamy wszystkie auta (bez względu na kolor i wielkość). Na tym poziomie klasyfikowania znajdują się dzieci około czwartego roku życia.



- + **pary funkcyjne** (co tu pasuje) – dotyczą one wyboru przez dziecko dwóch obrazków lub przedmiotów, które łączą sytuacje, wspólne funkcje lub powiązania zaobserwowane na co dzień przez dziecko np. kot i mysz, pies i buda, lalka i wózek, szczoteczka do zębów i pasta. Podczas zabaw z dziećmi warto stosować słowne komentarze, aby uczyć je logicznego myślenia (np. pies i buda pasują, bo pies mieszka w budzie). Tego typu klasyfikacji dokonują najczęściej dzieci pod koniec czwartego roku życia.



- + **łańcuszek** (co tu pasuje) – dotyczy minimum trzech obrazków lub obiektów połączonych ze sobą wg klucza dobrane przez dziecko np. pies-kot-mysz, pan-wędka-ryba. Warto także stosować komentarze słowne w postaci krótkich opowiadań (np. pan zabrał z domu

długą wędkę, ponieważ bardzo lubi towić ryby). Może się zdarzyć, że dziecko dobiera ze sobą więcej kartoników, tworząc dłuższe powiązania np. dziewczynka, wózek, lalka, miś, poduszka, kocyk. Podczas tych zabaw dziecko dobiera obrazki na podstawie



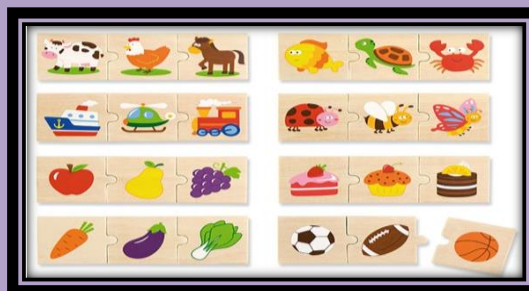
wspólnoty funkcjonalnej, czyli takie które w życiu występują także razem. Ten rodzaj klasyfikacji dotyczy dzieci w piątym roku życia.

- ✚ **kolekcja z kartą centralną** – jest to zbiór kilku obrazków, które przynależą do jakiejś osoby, miejsca lub tączy je to samo przeznaczenie. Przykładowe kolekcje: banan, śliwka, pomarańcza, truskawka, jabłko i do tych owoców również dołączony jest obrazek dziewczynki, który oznacza, że należą one do jej ulubionych. Inny przykład: kredki, flamastry, nożyczki, klej, ołówek i jeszcze obrazek piórnika, ponieważ te przybory w nim się zazwyczaj znajdują. Mogą być to także obrazki różnorodnych rzeczy do ubrania oraz szafa, w której te rzeczy zazwyczaj są schowane. W ten sposób porządkują elementy w zbiorach dzieci 6 i 7 – letnie.



- ✚ **kolekcja bez karty centralnej** – dziecko nie potrzebuje już centralnego obrazka, by móc argumentować wybór obrazków, które zgromadziło do danej grupy. Uzasadnia swój wybór słownie np. butka, ciastko, banan, czekolada, cukierek, są to rzeczy do jedzenia. Inny przykład: fotel, krzesło, stół, łóżko, szafa, są to meble. W ten sposób klasyfikacji dokonują dzieci pod koniec siódmego roku życia.

✚ *Operacyjne rozumowanie na poziomie konkretnym – jest to najbardziej zaawansowana forma klasyfikacji, ponieważ wymaga grupowania obiektów ze względu na przynajmniej dwie cechy (np. kolor, kształt, wielkość, tworzywo, liczebność elementów itp.), określone kryteria doboru przedmiotów, ważność obiektów w zbiorze. Dla przykładu w danym zbiorze można wyszczególnić podzbiory, które dzielą się również na dodatkowe kategorie np. jedzenie dzieli się na: nabiał, mięso, ryby, stodycze, warzywa, owoce itp. Taki rodzaj klasyfikacji w pełnym i złożonym zakresie jest dostępny dzieciom około dziewiątego roku życia.*



Z treści prezentowanych powyżej wynika, że na poziomie edukacji w klasie pierwszej szkoły podstawowej dzieci wykazują umiejętności klasyfikacji operacyjnej, natomiast na poziomie edukacji przedszkolnej klasyfikacja przyjmuje charakter kolekcji. Na interesującym nas etapie dzieci przyporządkowują obiekty, stosując zasadę skojarzeń i tego, „co do siebie pasuje”. Podczas zabaw z dziećmi ważne jest, aby pozwolić im na samodzielne myślenie i przyporządkowanie, a następnie warto zapytać dziecko o wyjaśnienie i argumentowanie jego wyborów obrazków. Pamiętajmy, że każde dziecko rozwija się w sposób indywidualny, w swoistym tempie, dlatego przyjęte przez psychologów kryteria i poziomy rozwojowe są tylko umowne i mają za zadanie ułatwienie nam określenia poziomu sprawności naszego dziecka oraz poszczególnych etapów nabywania umiejętności klasyfikowania.

Życzę uporządkowanej zabawy – Pani Sylwia ☺

Polecane strony i literatura oraz pozycje źródłowe:

<https://www.akademiaprogramowania.pl/>

<http://gazetabaltycka.pl/>

<https://www.wychowaniewprzedszkolu.com.pl/>